

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

ANALÝZA SYSTÉMU FUNGOVÁNÍ VZDĚLÁNÍ, TRÉNINKŮ, SOUTĚŽÍ A
FINANCOVÁNÍ KLUBŮ VOLEJBALU SEDÍCÍCH U NÁS A VE SVĚTĚ

Bakalářská práce

Autor: Veronika Králová, aplikované pohybové aktivity

Vedoucí práce: Mgr. Radka Čiháková, PhD.

Olomouc 2019

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Veronika Králová

Název bakalářské práce: Analýza systému fungování vzdělání, tréninků, soutěží a financování klubů volejbalu sedících u nás a ve světě

Pracoviště: Aplikované pohybové aktivity

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Radka Čiháková, PhD.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2019

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá tréninkem volejbalu sedících ve světě a v ČR. Začátek práce přibližuje sport volejbalu sedících. Popisuje jeho historii a pravidla, seznamuje s osobami s hendikepem, pro které je hra učena, uvádí do souvislostí systémem trenérství a organizací spojených s tímto sportem. Dále je založena na sestavené anketě a rozhovorů osob věnujících se tomuto sportu u nás a v jiných zemích. Výsledkem je komplexní definování volejbalu sedících pomocí předem stanovených měřítek. Tyto parametry se týkají v první řadě edukaci trenérů, dále pak způsobu trénování, systému a účasti soutěžících na zápasech a turnajích, finanční podpora tohoto sportu na vnitrostátní i mezinárodní úrovni.

Klíčová slova: Volejbal sedících, osoby s tělesným postižením, trénink, tým, vzdělání, trenér.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Veronika Králová

Title of the thesis: Analysis of the functioning educational, training, competition and club funding systems of sitting volleyball in the Czech Republic and the World.

Department: Adapted physical activity

Supervisor: Mgr. Radka Čiháková, PhD.

The year of presentation: 2019

Abstract: This Bachelor's thesis deals with the training of sitting volleyball in the Czech Republic and the World. In the first chapter, This thesis tries to give the perspective of sitting volleyball as a sport. It presents sitting volleyball's history, rules and describes the players with a handicap for whom is the game of sitting volleyball created. It also gives insights into the systém of coaching and organizations connected with this sport. The next chapter is based on the analysis of questionnairing and interviewing the people dedicated to this sport in the Czech Republic and other countries. The result of this is a complex definition of sitting volleyball according to previously established conditions. These conditions are concerned about the education of the trainers, way of training, financial support of this sport on the state or global level, systém and participation of the sitting volleyball matches.

Keywords: Sitting volleyball, people with disabilities, training, team, education, coach.

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Radky Čihákové, PhD. a uvedla jsem všechny použité materiály a odborné zdroje.

V Olomouci: 11. 6. 2019

Děkuji Mgr. Radce Čihákové, PhD. za její pomoc a cenné rady, které mi pomohly při psaní této bakalářské práce.

Obsah

1	ÚVOD.....	4
2	PŘEHLED POZNATKŮ.....	5
2.1	Osoby s tělesným postižením	5
2.1.1	Rizika sportu osob s tělesným postižením	6
2.2	Volejbal v sedě	7
2.2.1	Historie volejbalu osob s tělesným postižením	7
2.2.2	Pravidla volejbalu sedících.....	8
2.2.3	Klasifikace osob se specifickými potřebami ve volejbale	10
2.3	Trenérství volejbalu sedících.....	12
2.4	World ParaVolley	13
2.5	Europe ParaVolley.....	14
2.6	European Paralympics Committee	14
2.7	Členství v ParaVolley	15
3	CÍLE, ÚKOLY PRÁCE	17
3.1	Cíl práce.....	17
3.2	Dílčí cíle	17
3.3	Výzkumné otázky	17
3.4	Úkoly práce.....	17
4	POSTUP PRÁCE	19
5	METODIKA.....	21
6	VLASTNÍ VÝSLEDKY PRÁCE.....	23
6.1	Volejbal sedících v České republice.....	23
6.2	Volejbal sedících ve světě	25
6.2.1	Anglie	25
6.2.2	Francie	25
6.2.3	Slovinsko	26
6.2.4	Německo.....	26

6.2.5	Maďarsko	27
6.2.6	Chorvatsko	28
6.2.7	Itálie.....	29
6.2.8	Dánsko.....	30
6.2.9	Belgie	30
6.2.10	Nizozemsko.....	31
6.2.11	Ukrajina.....	31
6.2.12	Brazílie	32
6.2.13	Egypt.....	33
6.2.14	USA Severní Karolina.....	33
6.2.15	USA Florida	34
7	ZÁVĚRY	36
8	SOUHRN.....	38
9	SUMMARY	39
10	REFERENČNÍ SEZNAM.....	40

1 ÚVOD

Téma této bakalářské práce se bude zabývat volejbalem sedících, který je určen pro osoby se specifickými potřebami. Je to sport, kterému se věnují osoby především s amputací dolních končetin, avšak hrají jej i lidé s dětskou mozkovou obrnou nebo kratší či znehybněnou dolní končetinou. Často se u takových sportovců jedná o poúrazová postižení, či postižení získané nemocí v průběhu života. Mezi další tyto získané nemoci patří na příklad revmatická onemocnění, která budou dále více popsána. Také se může jednat o Perthesovu chorobu či roztroušenou sklerózu. Mezi hráči se však najdou také i osoby s amputací horní končetiny. Hry se však mohou účastnit i osoby bez postižení.

Nejedná se o klasickou hru jako u běžného volejbalu. Hráči mají hru ztíženou, jelikož při hře musí sedět. Pravidla jsou tomuto způsobu hry přizpůsobena. Také tyto pravidla budou v následujících kapitolách popsána. Nutno však podotknout, že až na jistá specifika se nijak zvlášť hra neliší od klasického volejbalu.

Protože tento sport nedosahuje takové oblíbenosti a sledovanosti jako ostatní sporty pro osoby s tělesným postižením, je logické, že počet klubů a možností se tomuto sportu volnočasově věnovat je méně, a to nejen u nás, ale i jinde ve světě.

Práce je založena na vlastním výzkumu, kdy jsem čerpala z internetových zdrojů, ale větší část informací byla zjištěna na základě sdělení poskytnutých mi osobami, hrající tento sport, v anketě. Na základě těchto informací jsem sestavila seznam vybraných zemí, kde se tento sport vyskytuje, s kterými vás v této práci, týkající se volejbalu sedících, seznámím.

V této bakalářské práci jsou popsány nejen kluby určité země, ale i jejich celkový obraz sportovních tréninků. Tedy konkrétní průběh tréninku a specifikace osob, které se těchto tréninků účastní. Dále popis jejich mezinárodních turnajů, zápasů a organizace účasti na jiných evropských nebo světových šampionátech.

Na základě výsledků odpovědí získaných především od trenérů se v dalším zabývám samotnému trénování volejbalu sedících. Uvádím, jaké jsou podmínky pro získání trenérské licence, jak funguje systém vzdělávání trenérů, zda se konají nějaká trenérská setkání a jejich průběh, dále se věnuji způsobům, jakým se snaží sehnat další hráče jak trenéři, tak i samotní hráči. A na konec se věnuji způsobu financování tohoto sportu v jednotlivých státech taktéž na základě odpovědí zjištěných z dotazníku.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Osoby s tělesným postižením

Dle Kučery (1999) „Jakýkoliv postižený jedinec má kromě zdravotních obtíží i svízelnou pozici ve sféře společenské. Obzvláště, je-li jeho porucha viditelná, omezuje-li ho v pohybu a možnostech společenských kontaktů“ (p. 230).

Protože se v této bakalářské práci budu věnovat sportem volejbalu sedících, budu popisovat ochrnutí dolních končetin a taková tělesná postižení osob či jejich zranění, které se tohoto sportu mohou účastnit.

Volejbal v sedě hrají především osoby s amputacemi, v klasifikaci se za „amputáře“ považují sportovci, kterým chybí určitá část končetiny a postrádají alespoň 1 hlavní kloub (u volejbalu v sedě se jedná pouze o klouby dolní končetiny jako je na příklad kotník či koleno) (Dařová et al., 2008). Tyto osoby využívají buďto protézy nebo vozíky. Nemusí se však jednat pouze o osoby s amputací.

U osob s tělesným postižením můžeme mluvit o vadách získaných či vrozených. Osoby hrající volejbal v sedě jsou především hráči, kteří ke svému tělesnému postižení přišli během života. Většinou se jedná o úrazová postižení nebo deformace získané v důsledku nemoci, která u hráče propukla v průběhu života. Mezi tyto získané nemoci patří na příklad revmatická onemocnění (revmatické onemocnění-dna, artritida a degenerativní revmatické nemoci jako je artróza), akutní revmatismus (revmatická horečka), vlekly kloubní revmatismus, který mívá za následek omezení hybnosti, případně úplnou kloubní ztuhlost nebo může být snížena uchopovací schopnost. Na dolních končetinách se může projevit deformita, které bývají hlavně v kolenou. Ty pak ztěžují chůzi i stání. Dále se může jednat o Perthesovu chorobu, což je nekróza hlavice kosti stehenní, mozkové příhody či roztroušenou sklerózu.

Je také důležité znát pojmy jako jsou parézy a plegie, kdy se jedná buď o postižení částečné nebo úplné. Kromě těchto názvů se používají také pojmy jako hemiparézy či hemiplegie nebo paraparézy a paraplegie, kdy „hemi“ značí ochrnutí pouze na jednu polovinu těla. Nejméně závažným stupněm je kvadruplegie, což je ochrnutí horních i dolních končetin.

Počet svalů, které jsou paretické nebo plegické, je dán především úrovní míšního poranění. Pokud dojde k poranění hrudní a bederní léze je přítomna ztráta aktivní hybnosti na dolních končetinách a částečně na trupu, u krčních zranění lézí jsou navíc v různém rozsahu postiženy i svaly horních končetin. (Kříž & Hlinková, 2016).

Jak už jsem zmínila, hovořit můžeme také o vadách vrozených, což znamená, že se osoba s tělesným postižením už narodila. Příčin může být mnoho a jak jsem již uvedla výše, sportovce volejbalu v sedě postihuje právě onemocnění dětské mozkové obrny.

Dětská mozková obrna (dále jen „DMO“) je onemocnění s časným postižením hybnosti a další komorbiditou způsobené neprogresivním poškozením nezralého, vyvíjejícího se mozku, tzn. v prenatálním, perinatálním a časně postnatálním období. Klasifikujeme DMO do tří základních typů – spastický, dyskinetický a ataktický. Spasticitu definujeme jako poruchu svalového tonu, která je způsobena zvýšením tonických napínacích reflexů, které jsou závislé na rychlosti pasivního protažení, což je důsledek abnormního zpracování proprioceptivních impulzů. Dyskinetická forma DMO má v popředí celou škálu abnormních pohybů s menším spastickým postižením. Maximum poškození je v oblasti extrapyramidového systému, tj. bazálních ganglií, která se významnou mírou podílejí na kontrole hybnosti. Třetí forma ataktická – mozečková, která se vyvíjí z hypotonického syndromu v kojeneckém věku. Primárně postihuje hybnost ve smyslu poruch rovnováhy a cílené jemné motoriky – tzn. neocerebelární a paleocerebelární symptomy, bývá přítomna i porucha sluchu a mentální retardace (Šišková, 2011). Sport volejbalu v sedě lze hrát s formou spíše diparetickou.

Kromě různých forem DMO existuje několik vrozených vad dolních končetin na příklad pes planovalguscongenitus – vrozená noha hákovitá, pes equinovarus congenitus – vrozená noha kosá, nebo také achondroplazie, kterou Dungal (2005) popisuje „Achondroplazie“ (chondrodystrophia fetalis) je disproporcionální trpaslictví s krátkými končetinami, vzrůst dosahuje v dospělosti průměrně 125 cm“ (p. 260).

2.1.1 Rizika sportu osob s tělesným postižením

Volejbal v sedě sebou přináší různé sportovní problémy a rizika, jako každý jiný sport. Pro tento případ je problémem především pohyb v poli. Hráči se pohybují v sedě a největší náročnost při hře nese horní část těla, kdy je přetěžován především trup, záda a horní končetiny. Proto je důležitá rozcvička před samotnou hrou a případně je možné individuálně zařadit i regenerační cvičení či posilování mimo trénink.

Pro předejití úrazů a různých odřenin, se také doporučují sportovní oblečení s dlouhými nohavicemi a vysoké, kotníkové halové boty. Při neustálém sezení a posouvání se po podlaze, dochází k častějším spáleninám a odřeninám kůže, hlavně v místech okolo kotníku.

Právě to patří mezi nejčastější problémy sportovců. U jedinců po amputaci dolní končetiny je typickým rizikem iritace kůže či její poškození, a to zejména v oblasti amputačního pahýlu. Odřeniny kůže od protéz, které mokvají, jsou pro sportovce velmi

omezující, protože do doby, než se rána zhojí by protézu nosit neměli. I při méně fyzicky náročných sportech, kdy se díky pocení a delší zátěži pahýl „zapaří“, se tvoří často ekzémy a plísně. To opět znamená omezení nošení protézy a vyřazení nejen z tréninku, ale i z běžných aktivit. Ovšem se správným polstrováním v protéze nebo materiálem, který eliminuje tření, jako jsou např. silikonové pásky, je možné tomuto riziku předejít a sportovní aktivita může být bezpečně provozována (Daňová, Majorová, Sobotková, Krejčík, & Diepoldová, 2016).

Také pro sportovce s centrálními poruchami hybnosti, kam patří zejména jedinci po dětské mozkové obrně, ale také po poranění či nádoru mozku, existují rizika při tomto sportu. Jedinci jsou ohroženi silnou spasticitou, která vede ke snížení koordinace a stability, jako na příklad vyšší riziko pádů. U „chodících“ spastiků se vyskytují obvykle poranění kolene a nohy spojené se spasticitou a deformitami nohy. Dalším rizikem jsou epileptické záchvaty, které se mohou projevit během zátěže. Za zvýšenou frekvencí výskytu epileptických záchvatů při soutěžích zpravidla může dehydratace (Daňová et al. 2016).

Pro sportovce je důležité být na danou aktivitu srovnán jak po fyzické stránce, kdy je především i u osob s tělesným postižením důležité mít dostatek odpočinku během trénování, aby nabrali zpět energii, tak po stránce psychické. Právě psychika může do určité míry ovlivnit celou hru.

2.2 Volejbal v sedě

2.2.1 Historie volejbalu osob s tělesným postižením

Volejbal osob se specifickými potřebami je mladé sportovní odvětví, které se řadí mezi kolektivní neinvazivní míčové hry. Volejbal sedících a stojících je u nás pod záštitou dvou velkých organizací, a to World Organization Volleyball for Disabled (WOVD) a European Committee Volleyball for Disabled (ECVD). Tyto organizace mají za úkol šířit povědomí o tomto sportu, dále vzdělávat, koordinovat závody a také motivovat ke vstupu do volejbalové organizace (Buchtel, 2006).

„V roce 1952 se uskutečnily první mezinárodní hry vozíčkářů, kterých se zúčastnilo 130 sportovců na ortopedických vozících“ (Kudláček, 2007, p. 5). Pro volejbal v sedě byly předzvěstí Mandevilské hry. V roce 1956 přišli Nizozemci s novou hrou pro postižené – Sitzballem nebo někdy nazývaným též Fitsball. Byla to kombinace hry v sedu s míčem (Volejbal sedících v ČR, n. d.).

Od roku 1967 se uskutečňovaly mezinárodní soutěže, ale až v roce 1978 byl tento volejbal zařazen do programu Mezinárodní sportovní organizace pro postižené (ISOD). První oficiální mezinárodní turnaj pod záštitou ISOD se konal v roce 1979 v Haarlemu

v Nizozemsku (Volleyball Australia, no date). Na Paralympijských hrách v Arnhemu v roce 1980 měl tento sport premiéru a od tohoto roku se na LPH objevuje pravidelně. Na LPH v Londýně v roce 2012 se tohoto sportu účastnilo 198 sportovců. Ačkoliv se volejbal v sedě etabloval již v 60. letech, ženský volejbal získával popularitu pozvolněji. První mistrovství Evropy se konalo až v roce 1993 a evropský šampionát o rok později. Na paralympijských hrách se volejbal sedících pro ženy objevil v roce 2004 v Aténách (Volejbal sedících v ČR, n. d.).

Za zmínku také stojí beach volejbal sedících. Je to novodobý sport, který se stále rozvíjí pod záštitou organizace World ParaVolley (dále jen jako „WPV“). Týmy jsou tvořeny třemi hráči. Hrací plocha je upravena tak, aby umožnila hráčům hrát v sedě, a to především sníženou sítí, která má vrchol nastaven ve výšce 1,15 m u mužů a 1,05 m u žen a dále zmenšením hracího pole, které je v podstatě stejné, jako u klasického volejbalu sedících v hale (World ParaVolley, no date). Tento sport se však prozatím v České republice nehraje.

Kromě plážového volejbalu stojících se do sportu hendikepovaných řadí také volejbal stojících. Mezi nemnoho rozdílů patří to, že se týmy skládají ze tří hráčů a existují zvláštní pravidla týkající se oddechového času, který je především využit na opravu protéz. Všechny ostatní pravidla, včetně hracího pole a výšky sítě, jsou stejné (Volleyball Australia, no date).

K tomuto sportu dále vznikl beach volejbal stojících. Vzhledem k tomu, že plážový volejbal stojících je nová disciplína organizovaná ParaVolley, nejsou k dispozici žádné aktuální světové žebříčky. Teprve v červenci roku 2015 se v Polsku poprvé konalo první mistrovství světa v plážovém volejbale stojících, na základě, něhož lze vyvodit první oficiální hodnotící tabulku (WPV, no date).

Stejně jako u plážového volejbalu sedících, i pro tento sport ve stoje zatím česká reprezentace nemá vytvořený svůj tým a nejsou prozatím zaznamenány žádné tréninky či turnaje tohoto sportu. To je však dáno tím, že se jedná o novodobé sporty, které se v jednotlivých zemích teprve objevují a dále rozvíjejí.

Na základě výše uvedeného tedy může rozlišovat 4 základní typy volejbalu pro osoby s tělesným postižením. Jsou jimi: volejbal sedících, stojících a pak beach volejbal sedících a stojících.

2.2.2 Pravidla volejbalu sedících

Pro volejbal v sedě platí více méně stejná pravidla jako pro klasický volejbal. Největšími rozdíly jsou: možnost bloku podání, páska sítě je výrazněji níže a rozměry pole jsou také menší (Volejbal sedících v ČR, n. d.).

Základem jak pro volejbal samotný, tak volejbal v sedě, jsou dvě družstva o 6 hráčích, jejichž cílem je zahrát míč odbitím přes síť na pole soupeře tak, aby se dotkl země a neumožnil soupeřům míč zahrát a dostat ho zpět. V tomto případě musí tým blokováním zabránit soupeřovu odbití míče. K zahrání míče na svém poli mají hráči ve svém poli k dispozici 3 údery, s tím, že nesmí 2x po sobě zahrát stejný hráč (Šnajdarová, 2007).

Volejbal je sport, který hrají dva týmy na hřišti a rozděluje je uprostřed sítě. K dispozici jsou různé verze pro konkrétní situace nabízející všestrannost hry, tak že lze uzpůsobit hru pro všechny. Cílem hry je poslat míč přes síť tak, aby soupeřům spadl na jejich část hřiště a zabránit jim, aby mohli tento tah opětovat. Hráči týmu se mohou 3x dotknout míče před tím, než jej směřují na hrací pole soupeře (kromě blokového kontaktu). Tyto doteky mají zpravidla klasické schéma – příjem, nahrávka a smeč. Začátek je spuštěn vždy odpálením míče tzv. servisem přes síť na hrací pole soupeře. Hra pokračuje, dokud míč nespadne na zem hracího pole soupeře, není rozhodčím odpískán faul (v případě, že se hráč při hře dotkne sítě, při podání hráč překročí čáru ohraničující hrací pole nebo atakuje soupeře), míč je odpálen do autu (ven z příslušného hracího pole) nebo se týmu nepodaří řádně vrátit míč pomocí úderů. Pokud tým „zkazí“ a nepovede se mu vrátit míč soupeři, získávají soupeři bod. Ve volejbalu vyhrává tým, který získal jako první počet 25 bodů (WPV, 2013).

Hru hlídají a řídí vždy dva rozhodčí, kteří stojí každý na jednom konci hřiště u sítě. Podstata funkce rozhodčího spočívá v tom, že musí být ke každému spravedlivý a přesný ve svém úsudku (WPV, 2013).

Hrací plocha zahrnuje hřiště a volnou zónu, která musí být obdélníková a symetrická o rozměrech 10 x 6 metrů (dále jen „m“), obklopená volnou zónou, která je na všech stranách minimálně 3 m široká. Volným herním prostorem je prostor nad herní plochou, který je bez jakýchkoliv překážek.

Pro World ParaVolley a oficiální soutěže jako jsou mistrovství, musí volná zóna měřit minimálně 4 m od bočních linií a 6 m od koncových linek. Povrch musí být plochý, vodorovný a rovnoměrný. Nesmí představovat nebezpečí zranění hráčů (WPV, 2013).

Pro WPV a oficiální soutěže jako Zonal Championships, je povolen pouze dřevěný nebo syntetický povrch. Každý povrch musí být předem schválen světovou organizací ParaVolley.

Na středové čáře je umístěna síť, jejíž horní část je nastavena ve výšce 1,15 m u mužů a 1,05 m u žen. Výška sítě nad dvěma bočními liniemi musí být naprosto stejná a nesmí překročit oficiální výšku o více než 2 cm. Síť musí být napnutá a správně upevněná tak, aby nedošlo k jejímu uvolnění (WPV, 2013).

Anténa je ohebná tyč připevněna na vnějším okraji každého postranního pásma o délce 1,60 m a průměru 10 mm, která nesmí chybět na připevněné síti, protože ohraničuje plochu hřiště. Pokud se hráči míčem dotknou antény, nebo by jejich míč šel vnější stranou od antény, získávají bod soupeři (WPV, 2013).

Tým může být sestaven z maximálně 12 hráčů, z toho mohou být maximálně dva hráči klasifikovaní jako "minimální postižení", jednoho trenéra, maximálně dvou pomocných trenérů, jednoho týmového terapeuta a jednoho lékaře. Pouze ti, kteří jsou uvedeni na záznamovém listu, mohou vstupovat do prostor soutěžní oblasti (zázemí pro volejbalový tým, mohou vstupovat do hřiště, volného pole pro hraní, prostoru určeného pro tým v sedací části haly či hřiště tzv. „střídačka“) a účastnit se oficiálního rozehřátí. Pro WPV a oficiální soutěže jako Zonal Championships musí být lékař a týmový terapeut předem akreditován společností WPV. Jeden z hráčů, jiný než Libero (hráč, který střídá jednoho z hráčů a pohybuje se zásadně v zadní části hracího pole), je zvolen kapitánem družstva. Tento kapitán spolu s ostatními spoluhráči musí být uveden na výsledkové listině. Na hřiště mohou vstoupit a hrát pouze hráči zaznamenaní na výsledkové listině (WPV, 2013).

Kromě pravidel je také důležité, jak hráči sedí. Být ve střehu je důležité pro další reakci a čtení hry. Proto je součástí i správné udržení nezkřížených nohou, které obvykle umožňuje efektivnější pohyb. Hráče při sezení ovlivňuje pozice na hřišti, předvídání další hry, jeho postižení, pokud nějaké má, individuální hráčova preference toho, co mu je pohodlné. Nejdůležitější prvek volejbalu sedících je ani ne tak síla, jako pohyb. Proto se doporučuje sedět v blízkosti sítě kdy nohy mohou být pod sítí nebo položené do strany. Ruce jsou připravené k útoku nebo k obraně, avšak tak aby se hráči nedotkli sítě (Kalfar, 2014).

2.2.3 Klasifikace osob se specifickými potřebami ve volejbale

V jakémkoliv sportu pro zdravotně postižené můžeme klasifikaci definovat jako hodnotící systém používající se k rozdělení sportovců do různých tříd v různých sportovních aktivitách tak, aby jim poskytl srovnatelný výchozí bod pro trénink a soutěže, a tím všem zajistil „fair play“ (Daďová, Čichoň, Švarcová, & Potměšil, 2008).

Podle Šnajdarové (2007) se „zdravotní klasifikace handicapovaných sportovců provádí pro vyrovnání rozdílů různých stupňů postižení v jednotlivých sportovních disciplínách, kterých se tak mohou účastnit i osoby s těžkým zdravotním postižením. Handicap sportovců je stanoven v souladu s mezinárodními pravidly tak, aby se handicapovaní sportovci mohli účastnit národních i mezinárodních soutěží“ (p.117).

Klasifikace určuje, kdo může soutěžit v daném sportu a pomáhá vytvořit strukturu soutěže. Klasifikační systém WPV je založen na volejbalu (sedící nebo stojící), který zahrnuje amputace, další muskuloskeletální poranění a mnoho neurologických stavů. Příklady paralelních disciplín zahrnují: zhoršenou svalovou sílu – např. po úrazu nervu, zhoršený pasivní rozsah pohybu, nedostatek končetiny – např. amputace, rozdíl délky nohy, hypertonie, ataxie či atetóza (WPV, no date). U volejbalu v sedě tedy nejde o přímé určení jednotlivých klasifikačních tříd, ale především o hloubku a typ jejich postižení, které jim umožňuje hrát.

Pro mezinárodní soutěže existují dvě sportovní třídy pro volejbal sedících, tzv. MD pro "Minimally Disabled" a D pro "Disabled". Poškození sportovců ve sportovní třídě MD je obecně méně závažné než postižení sportovců soutěžících ve sportovní třídě D (Paralympics Movement, no date). První třída MD (minimální postižení), zahrnuje hráče, kteří mají buď podobnou úroveň postižení jako „A“ (ke klasifikaci hráčů s tělesným postižením dle písmen A, B, C viz. níže na této straně), kteří se řadí mezi stojící volejbalové hráče nebo splňují minimální podmínky pro postižení. Tyto stavy zahrnují těžkou vazivovou nestabilitu kolena nebo ramene a několik dalších zranění. Druhou skupinou „D“ (invalidní), tito hráči mají poruchy, které jsou rovnocenné hráčům „B“ a „C“ popsaných pro plážový volejbal stojících. Volejbalové družstvo může mít na hřišti maximálně jednoho „MD“ hráče, zbytek týmu musí být složen z "D" hráčů (Volleyball Australia, no date).

Stojící plážový volejbal v mezinárodních soutěžích je otevřen ambulantním sportovcům s tělesným postižením, kteří splňují požadavky na minimální postižení ve hře volejbalu. V rámci plážového volejbalu stojících existují tři úrovně klasifikace, který je označován písmeny A, B a C. Třída „A“ zahrnuje sportovce s minimální úrovní postižení, která je vztažena k dovednostem a funkcím potřebným k volejbalu. Třída „B“ zahrnuje větší poškození fyzických funkcí než u sportovců z třídy „A“. Mezi úrazy klasifikované jako „B“ zařazujeme amputace pod loktem nebo pod kolenem či mírnou úroveň neurologického poškození vedoucí k mírné úrovni svalové slabosti. Třída „C“ sportovců seskupuje nejzávažnější fyzická poškození. Příkladem v této skupině hráčů označené jako „C“ jsou amputace nad koleny nebo nad kolenem a pak neurologické poškození vedoucí k těžké svalové slabosti. Zdravotní postižení musí být trvalé (Volleyball Australia, no date).

Sportovci s progresivním tělesným postižením dostanou dočasnou klasifikaci a musí být klasifikováni v každé soutěži. Soutěžícími mohou být sportovci s dětskou mozkovou obrnou, sportovci, kteří jsou amputováni, sportovci s paralýzou končetin, sportovci se společným omezením, sportovci se zkrácenými končetinami, sportovci s progresivními onemocněními, jako je svalová dystrofie nebo roztroušená skleróza atd (Volleyball Australia, no date).

Pro celkovou klasifikaci „amputářů“ je stanoveno devět tříd značících se od A1 do A9 dle jejich místa amputace. Označení A1 až A4 jsou amputace nadkolenní či podkolenní, tedy většinou hráči volejbalu v sedě (Daďová et al., 2008).

2.3 Trenérství volejbalu sedících

Ať už se trenér nazývá lektor či kouč, musí znát svou roli a obsah své práce. Na základě sebereflexe musí být schopen posoudit, zda je vhodnou osobou pro tuto funkci. Pro jakémkoliv koučování existuje několik všeobecných zásad, kterými by se měl každý řídit, ať už se jedná o osoby s hendikepem či bez. Dle Medlíkové (2010) jsou jimi znalosti v oboru práce, image, pedagogická způsobilost a také znalost psychologie. Kromě toho by měl jevit zájem a vzbuzovat motivaci u svých žáků, být komunikativní a zodpovědný, žákům se zdát věrohodný a vstřícný.

Nejen ve volejbale v sedících, ale i v ostatních sportech s osobami s hendikepem musí být trenér, nebo asistující osoba seznámena jak s pravidly daného sportu, tak s osobami hrající tuto aktivitu. Pro trénování na velkých světových šampionátech jsou vybíráni většinou trenéři, kteří mají vzdělání zaměřené na sport nebo osoby, kteří absolvovali výcvik pro získání licence trenéra. Pro samotný sport volejbalu v sedě není v Česku žádný kurz pro trenéry, proto musí trenér splňovat požadavky volejbalové třídy 1. Pro cesty do zahraničí je pak vyžadována 2. třída trenérského stupně s vysokoškolským vzděláním na sportovní škole. Dle informací Kristýny K., se občas vypisují školení pořádané Mezinárodním paralympijským výborem (IPC), kde se mohou trenéři dále vzdělávat, ale tyto školení se organizují jen zřídka, většinou před či v průběhu konání Mistrovství Evropy či světa (osobní sdělení, 20. března, 2019). Jedná se především o trenéry nebo hráče, kteří se dříve věnovali klasickému volejbalu a aktivně hráli, tudíž mají více zkušeností a hře lépe rozumí.

Naproti tomu World ParaVolley pořádá školení po celý rok, a to v následujících oblastech: koučování, klasifikace, rozhodčí a mezinárodní technici. Každá z těchto uvedených oblastí má tříúrovňovou certifikační stupeň, který vede k určitým souborům dovedností určených k poskytování služeb organizaci ParaVolley. Rozlišujeme úroveň 1 – regionální certifikace (národní úroveň pro klasifikátory), úroveň 2 – zonální certifikace a úroveň 3 – mezinárodní certifikace. Členská organizace WPV (Národní paralympijský výbor nebo Národní federace) může požádat o pořádání kurzu ve spolupráci s WPV. World ParaVolley spolupracuje s hostiteli na poskytování programového materiálu, certifikovaných pedagogů a podpoře. Žádosti o hostování kurzu by měly být zaslány WPV alespoň šest měsíců před

termínem kurzu. WPV vždy usiluje o usnadnění požadavků Světové organizaci ParaVolley, ale nemůže zaručit, že budou splněny všechny požadavky (WPV, no date).

Kromě základních věcí týkajících se sportu jako takového, je důležité znát a umět poskytnout první pomoc. Při nečekaných zraněních se v dané nepříjemné situaci dokázat správně a rozumně zachovat a bez problému jej umět řešit.

Na základě rozhovoru s trenérkou volejbalu sedících Kristýnou K., která se snaží udržet volejbal sedících v ČR, je v první řadě důležité oslovit a o sedícím volejbalu informovat co nejvíce lidí. Protože se jedná o osoby s hendikepem, oslovovala především různá centra a organizace vozíčkářů. Nyní má na starosti chod jediného stálého klubu u nás, který má členskou základnu v Praze. Ten v současnosti čítá kolem 20 hráčů, a to jak s amputacemi, tak osob bez hendikepu. Dále mi prozradila, že se pravidelně párkrát za rok konají tzv. schůze trenérů volejbalu sedících, na kterých se například řeší nová pravidla, případně jejich změny, ale také se určuje, který tým, či která země, bude mít na starost další organizaci turnaje (osobní sdělení, 21. listopadu, 2018).

Kromě samotného hraní by si každý kouč, trenér či jiná osoba, která se bude scházet s osobami s hendikepem, především s osobami s tělesným postižením pohybující se na vozíku, měl předem zvolit vhodné místo, kde je schopen zajistit osobě s postižením bezproblémový bezbariérový pohyb.

Zpřístupnění a umožnění bezbariérového užívání sportovních hal a jiných sportovišť je pro tyto osoby důležitou součástí života, která jim ulehčuje jejich pohyb. Tyto sportovní objekty musejí splňovat přísné předpisy, kterými je zpřístupnění do prostoru objektu, do hlediště, na sportoviště, do hygienických zázemí pro sportovce i diváky, ale také úprava vstupních prostor a pokladen (Šnajdarová, 2007).

2.4 World ParaVolley

World ParaVolley (WPV) je uznávaná Mezinárodní paralympijskou výbor (IPC) jako jediná mezinárodní federace zodpovědná za řízení, plánování a řízení všech forem volejbalu pro osoby s tělesným postižením. WPV je nezisková organizace a úzce spolupracuje s národními paralympijskými výbory, národními (volejbalovými) federacemi a soukromými společnostmi tak, aby podporovaly soutěže a vývojové aktivity společnosti ParaVolley na globální úrovni. Organizace se dělí do světových zón, mezi které se řadí Afrika, Asie a Oceánie, Evropa, Pan Amerika. V každé zemi se nachází několik států, které jsou zapojeny do světové organizace WPV (WPV, no date). Pro každou zemi jsou vytvořeny vlastní webové stránky, kde jsou uvedeny záznamy o jejich turnajích a dále popsány jiné aktivity.

V Ústavě WPV je popsán chod organizace, ta je na nejvyšší úrovni řízena Valným shromážděním, které se svolává každé dva roky. Valné shromáždění se skládá ze všech členských zemí světa, které mají mezi sebou kladný vztah ve federaci. Představenstvo je orgán zodpovědný za celkové řízení společnosti WPV, který dohlíží na práci svých oddělení, komisí a zónových výborů. Federace se řídí světovou ParaVolley ústavou, která byla naposledy změněna na Valném shromáždění v Anji v Číně. Změny se tehdy týkaly nově stanovených politik, postupů a pokynů (WPV, no date).

Cílem je pomoci osobám s tělesným postižením maximalizovat jejich potenciál a stát se členy společnosti. K tomu potřebuje organizace příspěvky, dárcovská a finanční partnerství k tomu, aby vybuodovala udržitelný model. Snahou je vybudovat silné partnerství s dárci na financování programů, tak aby mohly podporovat rozvoj zhruba 10.000 mužů a 4.500 atletek, kteří sport hrají již na 5 kontinentech. WPV je financováno prostřednictvím mezinárodních organizací s nimiž má partnerský vztah. Mezi takovéto organizace patří: Mezinárodní paralympijský výbor (IPC), Místní organizační výbory paralympijských her, signatář Světové antidopingové asociace (WADA), Nadace Agitos jako příjemce grantu, Fédération Internationale De Volleyball (FIVB) - mezinárodní řídicí orgán pro volejbal, dále spolupráce s Mezinárodní federací sportů vozíčkářů a amputovaných (IWAS), USA Volleyball, a nakonec spolupráce s nevládními organizacemi po celém světě (WPV, no date).

2.5 Europe ParaVolley

Vývojové oddělení společnosti ParaVolley Europe (PVE) zvyšuje povědomí o společnosti ParaVolley prostřednictvím průběžných vzdělávacích a rozvojových akcí, včetně spolupráce s novými zeměmi a s těmi, kteří začínají s dalšími projekty pro rozvoj mládeže. Cílem je poskytnout v rámci Evropy jasnou cestu k rozvoji pro lidi nebo organizace, které chtějí pokročit ve svých znalostech a sportovních dovednostech pro osoby s tělesným postižením. PVE zřídila síť lektorů, kteří poskytují základní vzdělání o volejbalu sedících. Na základě tohoto vzdělání mohou jednotlivci i skupiny postupovat na kurzy úrovně 1 pro trenéry, klasifikátory, rozhodčí a technické úředníky World ParaVolley, které mohou být také poskytovány členským zemím PVE (European ParaVolley, no date).

2.6 European Paralympics Committee

Evropský paralympijský výbor (EPC) byl založen v listopadu 1991 jako Evropský výbor IPC a v roce 1999 přijal jeho současný název. V roce 2008 byla zřízena stálá kancelář a ústředí ve Vídni v Rakousku. EPC se skládá z čtyřiceti sedmi národních paralympijských

výborů a evropských poboček. Valné shromáždění, které se koná každé dva roky, je nejvyšším řídicím orgánem EPC. Všichni členové jsou oprávněni vyslat delegáty na shromáždění. Výkonná rada EPC (dříve známá jako výkonný výbor) je volena každé čtyři roky členy Valného shromáždění. Výbor je tvořen prezidentem, generálním tajemníkem, pokladníkem, technickými pracovníky, zástupcem sportovců a čtyřmi poslanci. Jeho cílem je posílit a přispívat k rozvoji sportovních příležitostí a soutěží pro evropské sportovce s postižením v rámci světového paralympijského hnutí a zajistit růst a sílu Paralympijského hnutí prostřednictvím rozvoje evropských národních paralympijských výborů a podpořit činnosti všech členů EPC. Zahrnuje paralympijské sporty, mezi něž patří také volejbal v sedě (European Paralympic Committee, no date).

2.7 Členství v ParaVolley

Členství v organizaci World ParaVolley je zpřístupněno národům, které jsou schváleny Národním paralympijským výborem (NPC), NPC – schválená národní volejbalová federace, nebo NPC – schválené národní sportovní federace pro postižené. Všichni členové musí přijmout Světovou ústavu a pravidla ParaVolley a musí zaplatit členský poplatek. Zaplacením poplatku a podpisem členského formuláře člen akceptuje pravidla a předpisy Mezinárodní federace, její finanční závazky jako člena, Světový antidopingový kodex ParaVolley a klasifikační systém světové parabolky. Každý národ může být uznán pouze jedním uznaným subjektem (WPV, no date).

World ParaVolley nabízí čtyři úrovně členství: Členové na úrovni A = země, které se účastní soutěží na světové úrovni a mezisezónní úrovni. Členové na úrovni B = země, které se účastní na úrovni zóny, ale nesoutěží v soutěžích Inter Zone ani v soutěžích na světové úrovni. Členové na úrovni C = země, které soutěží na úrovni dílčích zón a nesoutěží v soutěžích na úrovni zón. Členové na úrovni D = jsou rozvojové země, které nekonkurují v žádných soutěžích na vyšší úrovni, ale pracují na rozvoji sportu ve své zemi a chtějí být členy Světové organizace ParaVolley. Členové na úrovni N jsou noví členové World ParaVolley (WPV, no date).

Členové mají nárok na řízení a vedení sportu na mezinárodní úrovni prostřednictvím správní rady, soutěžit ve světových soutěžích, jako jsou paralympijské hry, mistrovství světa, mezikontinentální, plážový volejbal a mistrovství Zonal (s výjimkou členů na úrovni D a členů na úrovni N). Členové mohou také hlasovat na Světovém shromáždění ParaVolley a Zonálních generálních shromážděních (s výjimkou členů na úrovni N), mají nárok na podporu ParaVolley pro rozvoj sportu v jejich státě, přístup ke světovým technickým

zdrojům ParaVolley, možnosti World ParaVolley školení pro technické úředníky, rozhodčí, trenéry a další (WPV, no date). Jak už jsem výše zmínila, každá zóna je tvořena několika státy, kterými jsou:

- Členství v ParaVolley Afrika: Alžírsko, Egypt, Ghana, Keňa, Maroko, Mosambik, Nigérie, RD Kongo, Rwanda, Jihoafrická republika,
- Asie-Oceánie: Austrálie, Kambodža, Čína, I.R. Irán, Indie, Indonésie, Irák, Japonsko, Kazachstán, Korea, Malajsie, Mongolsko, Srí Lanka, Thajsko,
- Evropa: Ázerbájdžán, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Česká republika, Dánsko, Finsko, Francie, Gruzie, Německo, Velká Británie, Maďarsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Malta, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Rusko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko, Turecko, Ukrajina,
- Pan Amerika: Brazílie, Kanada, Kolumbie, Kostarika, Dominikánská republika, Peru, USA, Venezuela (WPV, no date).

3 CÍLE, ÚKOLY PRÁCE

3.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je analyzovat systém fungování vzdělání trenérů, popsat tréninky dané země, systém soutěží a financování klubů volejbalu sedících u nás a ve světě.

3.2 Dílčí cíle

Dílčími cíli této práce jsou

1. Analyzovat, jaké vzdělání je třeba mít v dané zemi pro možnost být trenérem volejbalu v sedě.
2. Analyzovat průběh tréninků volejbalu sedících v dané zemi.
3. Analyzovat účast jednotlivých týmů na domácích a mezinárodních turnajích či zápasech.
4. Analyzovat, jak je tento sport finančně podporován v popisovaném státě.

3.3 Výzkumné otázky

1. Jaké jsou náležitosti pro vzdělání a funkci trenéra v dané zemi?
2. Jak probíhají tréninky v dané zemi?
3. Jaká je účast týmů daných zemí na různých soutěžích?
4. Jak je tým finančně podporován?

3.4 Úkoly práce

Úkolem práce bylo v první řadě najít literaturu týkající se volejbalu v sedě, analyzovat internetové zdroje na základě nichž jsem našla kontakt na již zmíněnou trenérku. Ta mi po kontaktování poskytla informace o tomto sportu, nadále mi poslala seznam dalších trenérů z jiných částí světa, které jsem následně kontaktovala s anketou přeloženou do anglického jazyka. Tyto otázky se týkaly jejich způsobu trénování, systému soutěží, účastnících se hráčů a trenérství v jejich dané zemi.

Na základě sestavených otázek jsem se snažila od osob hrajících tento sport zjistit co nejvíce informací. Kromě uvedených dílčích cílů jsou v této práci doplněny otázky týkající se zjištění, nejen vzdělání trenéra, ale také jakou funkci zastává trenér při tréninku volejbalu v sedě a jak se k trenérství dostat. Jakou má roli v hledání hráčů a co je za potřebí umět a znát, pokud pracujeme se sportovci s tělesným postižením.

Dále také uvést v uvedených státech, zda kluby mívají tréninková cvičení jako soustředění či kempy. Zjistit, pro jaké osoby je volejbal sedících určen a kdo se tohoto sportu

může účastnit. Zda se v popisovaném týmu, účastní tréninků osoby s tělesným postižením a zároveň osoby bez zdravotního postižení. Také zda hrají společně muži i ženy či zvlášť.

Provést analýzu možných soutěží tohoto sportu, zápasů a turnajů, které se konají pravidelně. Které země se těchto sportů účastní a popřípadě pokud má země samotná nějaké vlastní soutěže, kterých se účastní pouze jejich týmy. Uvést také ve vyhledaných zemích jejich počet klubů a počet osob hrajících volejbal sedících.

4 POSTUP PRÁCE

Literaturu, kterou jsem našla, jsem využila především při psaní teoretické části, ve které se zabývám pravidly, trénováním a tím, které osoby s tělesným postižením se tohoto sportu účastní. Konkrétněji jsem je využila při definování zdravotních vad nebo komplikací, rizik tohoto sportu a klasifikace osob, historie sportu či trenérské role. Jak jsem již zmínila, knižní publikace bylo velmi obtížné sehnat, část z nich jsem vyhledala v knihovnách v Olomouci a při návštěvě tréninku nějaké publikace v Praze. Také jsem hledala přes elektronické zdroje.

Jelikož odborné literatury na dané téma neexistuje mnoho publikací, musela jsem čerpat zejména z internetových zdrojů, a to zejména z cizojazyčných. Stránky jsem hledala především na základě odkazů, které byly na stránce www.worldparavolley.org. Následně jsem text přeložila, z přeloženého textu jsem vybrala nejpodstatnější část a tu jsem dále zakomponovala do práce.

Přes internetové stránky www.volejbalvsede.cz jsem vyhledala kontaktní údaje trenérky volejbalu sedících v České republice, která mi byla ochotná odpovědět na jakékoliv otázky týkajících se volejbalu sedících a poskytla mi tak většinu informací. Zároveň jsem měla možnost se s trenérkou osobně setkat v Praze, a nejen se zeptat ohledně dalších informací tohoto sportu, ale také si sport sama vyzkoušet a účastnit se hry. Dále mi trenérka předala další kontakty na osoby trénující v jiných zemích, které jsem se snažila pomocí emailové adresy kontaktovat.

Při rozhovoru jsem využila otázek, které jsem dříve upravila pro účely ankety, takže se shodují. Díky tomu, že se jednalo o bezprostřední kontakt, tak jsem měla možnost otázky doplňovat o podrobnosti či se zeptat na jiné doplňující dotazy.

Anketu jsem zvolila, jelikož jsem ani po prostudování výše zmíněných zdrojů neznala odpovědi na všechny své výzkumné otázky. Při vypracovávání otázek jsem postupovala tak, že jsem si otázky stanovila nejprve obecně dle dílčích cílů, dále dle toho, kde mi chyběly literární nebo internetové elektronické zdroje, a nakonec podle toho, na co jsem neznala odpověď ani po rozhovoru s výše zmiňovanou trenérkou. Protože jsem se tázala hráčů v cizích zemích, tak jsem otázky přeložila do angličtiny a následně je emailem poslala pomocí sociálních sítí, kdy mi však odpovědělo jen několik hráčů. Avšak, jelikož jsem pak absolvovala rozhovor s výše zmíněnou trenérkou, která mi poskytla emailové adresy předem vytypovaných trenérů, dále jsem tedy trenéry oslovovala tímto způsobem.

Pro kontaktování těchto osob, přes emailovou adresu, jsem vytvořila anketu vlastní konstrukce, kterou jsem přeložila do anglického jazyka. Anketa se skládá z 8 částí. Následně

jsem anketu zaslala 50 osobám věnujícím se volejbalu sedících. Odpovědi na anketu jsem pak vtělila do výsledků práce.

Při účasti na samotném tréninku jsem mohla pozorovat několik faktorů, které mi pomohly usnadnit a lépe proniknout do hry volejbalu sedících. Pozorovala jsem trénink jako takový, kdy se na začátku konala rozcvička a následně nějaká cvičení pro zlepšení samotných volejbalových pozic. Poté následovala samotná hra. Dále jsem pozorovala počet hráčů a jejich odlišnosti tělesného postižení, kdy ze všech osob šlo pouze o jednoho hráče, který žádnou tělesnou vadu neměl. Za další jsem si nemohla nevšimnout jejich přátelského vztahu a vzájemné podpory v týmu, což je důležitou součástí v týmových hrách. Poslední věcí, co bych mohla podotknout, byly prostory tělocvičny a šaten, které měly dostačující vybavení, avšak pro vozíčkáře z důvodů vstupních schodů do tělocvičny bariérové. V tomto případě se ale jednalo o hráče využívající nikoli vozíky, ale pouze protézy.

5 METODIKA

V této bakalářské práci jsem postupovala s několika metodickými postupy, kterými jsou analýza literatury a internetových zdrojů, následné pozorování a vytvoření ankety vlastní konstrukce.

1. Analýza literatury a internetových zdrojů

Metodika vyplývala z použitých zdrojů, jimiž jsou odborná literatura. Tu tvoří malá část této práce, jelikož bylo obtížné sehnat na toto téma dostatek publikací. Z důvodu nedostatku odborné i jiné literatury jsem při hledání informací pro svou práci pracovala s informacemi z internetových stránek jednotlivých organizací, stránek jednotlivých sportovních klubů a stránek s odbornými články zaměřenými na danou problematiku.

Na již zmíněnou trenérku jsem narazila díky internetovým stránkám volejbalu sedících v Česku, kde se nachází kontaktní údaje. Při telefonickém rozhovoru mi sama nabídla se přijet na trénink podívat a také se ho i účastnit, díky čemuž jsem z hlediska metodiky mohla zařadit i pozorování tréninků.

2. Pozorování

Na základě výše uvedeného pozvání jsem se účastnila tréninku týmu volejbalu sedících se sídlem v Praze. Pozorovala jsem hru jako takovou, ale i tréninkové metody, počet hráčů a typy jejich tělesného postižení, prostor pro hru i zázemí a vazby mezi hráči. Pozorování těchto aktivit mi pomohlo doplnit informace získané uvedenými metodami o praktické poznatky, které mi pomohly vnímat hru celistvěji.

3. Anketa vlastní konstrukce

Nepostradatelným a nenahraditelným zdrojem byl rozhovor s trenérkou sedícího volejbalu, pro které byla vytvořena již. Jde o krátkou anketu, ve které jsem se v první části představila jako studentka píšící závěrečnou práci na Univerzitě Palackého v Olomouci a také jsem uvedla svůj studijní obor. Poté jsem dotazované osoby seznámila s tím, že se jedná o anonymní analýzu, a proto nebudou v této práci zveřejněny jejich celá jména. Pak následují samotné otázky. Na úplný konec jsem vždy zařadila poděkování za poskytnuté informace.

Anketa sestává z 8 otázek, které jsem vytvořila podle výše zmíněných potřeb. Otázky jsem si sepsala a následně přeložila do anglického jazyka. Ptala jsem se na:

1. How often do you train, how many players usually train together?
2. Do you play in mixed teams (men, women)? Do you have any people with disability in your team?
3. Do you attend any training camps focused on sitting volleyball?

4. What is the system of competitions you attend and how many teams participate in it? And how does the competition system work? Do you compete at international competitions?
5. How many clubs of sitting volleyball are in your country?
6. How do you get new players for this sport?
7. Do you need a training license? Are there some specialized courses for coaches?
8. What is the funding system of sitting volleyball in your country?

Tyto otázky se týkají tréninku klubu, kterého se zrovna dotazovaná osoba účastní. Ptám se na otázky, jak často trénují a kolik hráčů na tréninky dochází, kolik z nich jsou hráči s tělesným postižením a zda se tréninků účastní muži i ženy dohromady. Zda tento klub pořádá nějaká soustředění či kempy. Dále jaký funguje systém soutěží v jejich zemi, kolik týmů se těchto soutěží účastní. Předposlední otázkou je, zda trenéři potřebují pro trénování licence nebo kurzy, pokud existují v dané zemi také nějaké specializované kurzy pro trénování osob s tělesným postižením. Poslední otázka se zabývá finančním systémem klubu pro volejbal sedících.

Anketu dle vlastní konstrukce jsem zaslala zhruba 50 kontaktům, odpovědí, kromě České republiky, se mi dostalo z 11 evropských států a 4 států mimo Evropu. Jsou to Anglie, Francie, Slovinsko, Německo, Maďarsko, Chorvatsko, Itálie, Dánsko, Belgie, Nizozemsko, Ukrajina, Brazílie, Egypt, USA Severní Karolina, USA Florida.

6 VLASTNÍ VÝSLEDKY PRÁCE

V této části bakalářské práce na téma Analýza systému fungování vzdělání, tréninků, systému soutěží a financování klubů volejbalu sedících u nás a ve světě se budu na začátek zabývat volejbalem sedících v ČR. Uvedu vzdělávání trenérů, možnosti účastnit se tohoto sportu, kde se tento sport dá u nás hrát, jeho historii a vznik v České republice, systém soutěží a jakých mezinárodních soutěží se české týmy účastní. Protože jsem měla možnost si tento sport sama vyzkoušet, popsán bude také průběh tréninku a také účast. Poté se zabývám dalšími státy v Evropě a následně země mimo Evropu. Budou zde popsány odpovědi dotazovaných hráčů a trenérů věnujících se sportu volejbalu sedících. Tyto výsledky vychází z odpovědí na anketu dle vlastní konstrukce.

6.1 Volejbal sedících v České republice

Myšlenka tohoto sportu volejbalu v sedě se zrodila před několika lety díky Kristýny K., která chtěla spojit své dvě oblasti zájmu, a to studium na fakultě tělesné kultury a sportu, UK oboru Sport osob se specifickými potřebami a trénování volejbalu mládeže v jedno. V roce 2014 její myšlenka začala nabírat větších rozměrů, když měl spolupracující trenér Martin možnost blíže poznat tento sport ve Finsku. Tam poznal, jak je tento sport zajímavý jak z pohledu diváka, tak hráče. Velkou pomoc v začátcích sportu poskytl vedoucí vzdělávacího projektu Volley Slide, Matt Rogers. Dalším značným přínosem byla ochota a podpora ze strany sportovního klubu SK Kometa Praha, pod kterou tento projekt funguje (Volejbal sedících v ČR, n. d.).

Jak už jsem již zmiňovala, dostatek informací mi poskytla právě zmiňovaná trenérka a zároveň organizátorka volejbalu sedících Kristýna K., která mi popsala, jak funguje volejbal u nás. První stojí za zmínku, že se u nás nacházejí dva kluby volejbalu v sedě, ovšem hlavním a stálým je klub SK Kometa Praha. Další možností, kde se dá si volejbal v sedě zahrát je SK Brno, ale na základě poskytnutých informací se díky nedostatků hráčů nekonají pravidelně v roce. Avšak od září roku 2018 se snaží v Brně scházet, i když je to obtížnější vzhledem k nedostatku hráčů. V současnosti se v Brně schází kolem 4 hráčů z toho jsou dvě osoby bez tělesného postižení. V Praze se však tréninků účastní větší počet, který je zastoupen, jak ženami, tak z větší části muži a celkově se tréninků účastní kolem 20 hráčů. Tento klub se zavedl před 4 lety a do dnes funguje pravidelně. I když s těžší, trenéři a další osoby podílející se na tomto sportu, se snaží volejbal v sedě udržet, a pokud to půjde, sport dále rozšířit do jiných měst. Díky většího počtu mužů vznikla v červnu (2018) reprezentace

chlapů, kteří mají klasifikační turnaje a účastní se na mistrovství Evropy volejbalu sedících (osobní sdělení, 21. listopadu, 2018).

Jak už jsem již zmiňovala, díky informacím Kristýny K., se na schůzích trenérů dohodne místo dalšího turnaje. V roce 2018 se naše české zastoupení jelo zúčastnit turnajů, které proběhly na příklad v Německu v Hoffenheimu a v Hamburku (osobní sdělení, 21. listopadu, 2018).

Na základě informací z webové stránky volejbalu v sedě je další reprezentační soutěží mezinárodní turnaj volejbalu v sedě s názvem Sitting Comet, který se v roce 2018 konal již po třetí v Praze. Tohoto turnaje se účastnily týmy z míst jako jsou Hamburg, Lipsko, Hoffenheim, Kodaň, Litva, Aktau (KAZ), SK Kometa Praha a SV Brno. Na tomto turnaji zvítězil tým z Lipska (BV Leipzig), naše zastoupení z Prahy se umístilo na 5. místě a tým z Brna na místě 8 (Volejbal sedících v ČR, n. d.).

Měla jsem možnost si sport osobně vyzkoušet a podívat se na celkový průběh tréninku volejbalu sedících. Tréninky se pravidelně konají úterní večery, a proto jsem se tento den vydala do Prahy, přesněji do tělocvičny pražské základní školy na Šutce.

Na tento trénink dorazilo 13 hráčů včetně trenérky Kristýny K., která mi, při poskytnutí informací k psaní bakalářské práce, nabídla zároveň se přijet tréninku účastnit. Mezi hráči byli pouze dospělé osoby, především osoby s amputací dolních končetin, ale také jeden hráč s amputací pravého předloktí. Na trénink dorazily pouze 3 ženy, zastoupení mužů bylo ve složení, který má účast na mezinárodním šampionátu. Proto jsem se cítila zvlášť nesvá a nervózní, že hraji s profesionály.

Na začátku probíhala klasická rozcvička ve dvojicích, založena na rozpínání se v sedě, které jsem se mohla také zúčastnit. Není to nic jednoduchého, jelikož nahrávky musejí být přesné a vysoké, zároveň je to zvláštní pocit být omezen v pohybu a umět se v sedě dostatečně rychle přesouvat. První hodinu se trénovaly právě vysoké nahrávky a příjem, aby se při nepřesném příjmu mohli nahrávači rychle přemístit a přesně tak nahrát smečářům. V druhé polovině tréninku se hrála klasická hra, které jsem se také účastnila.

Jelikož hraji volejbal, tak z vlastní zkušenosti mohu posoudit, že hrát klasický volejbal je mnohem jednodušší. Při omezení, kdy člověk nemůže rychle pro míč doběhnout, je hra v sedě opravdu náročná a chce to honě úsilí a tréninků pro zlepšení, jak v pohyblivosti v sedě, tak zlepšení dostatečně vysokých přihrávek.

6.2 Volejbal sedících ve světě

Tato část se týká odpovědí z již zmíněné ankety přeložené v angličtině. Na základě doporučení zmiňované trenérky, jsem rozeslala kolem 50 emailů do různých koutů světa. Z evropských států mi odpovědělo 11 trenérů a z dalších kontinentů se mi dostaly 4 odpovědi. Jednotlivé výsledky uvádím pro jednotlivé země, dle postupu, kdy mi byly odpovědi nejdříve zaslány.

6.2.1 Anglie

Na základě informací Chapmena R., který hraje volejbal v sedě v Anglii, mi popsal jejich herní systém a možnosti se tomuto sportu věnovat. Jde o podobný systém hraní jako u nás. V Anglii je 12 stálých týmů, které jsou zastoupeny jak ženy, tak muži, a to s tělesným postižením či bez. Tyto týmy jsou z různých částí Anglie, které proti sobě hrají během roku zápasy na England volleyball Grand prix konajících se jeden den v měsíci. Těchto zápasů se účastní 10-14 týmů ve dvou řadách a hrají 4-6 her během jednoho dne. Na konci jsou uděleny body, které určí celkové hodnocení a zařazení týmů v tabulce. Každý klub má okolo 12 hráčů. Mezi těmito hráči jsou také osoby, kteří se účastní mezinárodních soutěží a jedná se především o osoby s hendikepem (osobní sdělení, 6. února, 2019).

Dále dle informací Chapmena R., trenéři musejí být registrováni a jejich licence jsou zaměřeny spíše na klasický volejbal než sedících. Co se týče financování, v Anglii jsou pro sport volejbalu sedících omezené finanční prostředky pro národní týmy. V současné době přicházejí finanční prostředky od UK Sport, vládní organizace pro sport Anglie, pro tým žen GB. Kluby jsou soběstačné, příjmy jsou přímo od členů nebo dotací. Někdy UK Sport finančně podpoří domácí soutěžní náklady (osobní sdělení, 6. února, 2019).

6.2.2 Francie

Za francouzskou zemi mi přišla odpověď od Chrystel C., která není trenér, ale je zodpovědná za volejbal v sedě ve Francii.

Chrystel C. uvádí, že za Francii hraje národní tým sestaven z 11 hráčů. Tento národní tým mívá co 3 měsíce tréninková soustředění, většinou trvající 3 dny. Týmů se celkově ve Francii nachází 15 a pár týmů, která hrají jen příležitostně (osobní sdělení, 18. března, 2019).

Chrystel C. se dále vyjadřuje o francouzských soutěžích, které se začaly hrát teprve před 2 lety. Mají smíšené týmy mužů i žen a jedná se většinou o osoby s tělesným postižením. Nyní ve Francii uspořádali tzv. „Výzvu volejbalu sedících“, kdy se ale nejedná o skutečné mistrovství. Jde o 10 her v roce, které se konají dva nebo tři dny hrajících po sobě, většinou

se jedná o víkendy a každý zápas se hraje odděleně. Každý tým může získávat více bodů s dobrým hodnocením a také ještě více bodů, pokud se tým v průběhu roku účastní mnoha výzev. Francouzský tým se zúčastnil posledního kvalifikačního turnaje v Chorvatsku v únoru 2019 a vyhrál pouze jeden zápas, a to proti Česku (osobní sdělení, 18. března, 2019).

Dále Chrystel C. líčí, jak si získávají další hráče pro hru a účast volejbalu v sedě. Bývá to přes akce, konající se ve Francii, ale preferuje především osobní setkání a komunikaci ohledně volejbalu. Co se týče licencí pro trenéry, nejsou ve Francii specifické kurzy, ale nachází se tam dvě formy úrovně trenérství pro volejbal. Finančně je sport podporován Francouzskou federací volejbalu a ministerstva sportu (osobní sdělení, 18. března, 2019).

6.2.3 Slovinsko

Hráčka jménem Lena G., pocházející z nedalekého státu Slovinska, mi poskytla pár informací ohledně jejich trénování volejbalu sedících.

Lena G. uvádí, že se věnuje tomuto sportu už po dobu 10 let, avšak kdysi hrávala klasický volejbal. Volejbal sedících hraje 4x až 5x týdně, protože kromě klasického trénování, kdy hrají smíšeně muži i ženy, se o víkendech konají národní tréninky mužů a žen. Klubů na Slovinsku nalezneme celkem 5 a v každém z nich je asi okolo 10 hráčů, a to jak s tělesným postižením, tak bez. Jsou to kluby s názvem ŠDI Ljubljana, IŠD Samorastnik, Ravne, na Koroškem, MDI Nova Gorica, IŠD Maxi Braslovče, a Klub Plavalček. Hráči volejbalu v sedě, včetně Leny, se také účastnili světových a evropských šampionátů, a dokonce také Lena byla účastníkem na Paralympijských hrách v roce 2012 v Londýně (osobní sdělení, 22. února, 2019).

Letošního roku v únoru se objevila mužská reprezentace ze Slovinska v Chorvatsku ve městě Poreč na klasifikaci Evropského mistrovství volejbalu v sedě, kde se také utkala s mužským týmem sestaveným z Česka, nad kterým Slovinsko zvítězilo 3:0 na sety.

6.2.4 Německo

Odpovědi z Německa mi poskytla hráčka Elisabeth C. hrající za tým jménem Anpfiff Hoffenheim.

Hráčka Elisabeth C. uvádí, že se jejich tréninky konají 2x týdně a každý trénink trvá po dobu 2,5 hodin. Hrají smíšeně muži i ženy a také osoby bez a s různým typem tělesného postižení. Jako tým jezdívají 2x až 3x ročně na tréninkové kempy (osobní sdělení, 13. března, 2019).

Dále také Elisabeth C. popisuje turnaje konající se v Německu, která jsou v době od března do prosince. Probíhá zde také Německé mistrovství. Německo má sestaven tým, účastníci se na mezinárodních soutěžích. Celkově se v Německu nachází 14 týmů (osobní sdělení, 13. března, 2019).

Pro nábor dalších hráčů Elisabeth C. popisuje, že jsou v kontaktu s nemocnicemi, ortopedickými technikami, školami, univerzitami a stálými volejbalovými kluby v jejich regionu. Podporují také tento sport na místních akcích a kurzech pro volejbalové trenéry. Jako kouč či trenér, nemusí mít v Německu specifickou licenci pro trénování volejbalu sedících, stačí klasická licence, jako trenér (osobní sdělení, 13. března, 2019).

6.2.5 Maďarsko

Na emailovou adresu mi jako první přišla odpověď od maďarského trenéra Jeromeho D., který mi popsal jejich systém hry a tréninky.

Jerome D. popisuje, že jejich tréninky se konají dvakrát týdně, a to dle kategorií, děti, starší žáci a dospělí, zvláště ženy a muži. Jerome sám trénuje začátečníky každý pátek 2 hodiny. Zároveň plánují různá tréninková cvičení na soustředění, která se konají 3x v roce. Hráči jsou většinou s nějakým omezením dolních končetin a jedná se především o osoby s amputací. (osobní sdělení, 7. března, 2019).

Dle Jeromeho D. informací, Maďarský šampionát je založen na 4 dnech, kde se seje všech 7 týmů, které se v Maďarsku nachází. Na Jeromeho pozvání se konají také zápasy se sousedním Slovinským národním týmem, nebo také s týmem ze Srbska. Systém funguje jako klasický šampionát. Dle domluvy se s dalšími zeměmi konají tréninkové kempy. Kromě toho, má Maďarsko zastoupení také na evropském mistrovství a také mistrovství světa volejbalu sedících. (osobní sdělení, 7. března, 2019).

Jerome D. dále popisuje, že hráče na trénink se nesnaží nějak přesvědčovat. Osoby, které mají o tento sport zájem se sami ozvou a trénink navštíví. Většinou se o volejbalu sedících dozví přes své přátele. Také se pořádají v Maďarsku akce pro děti a dospělé, kde si tento sport mohou všichni vyzkoušet a zároveň se tak o tom něco víc dovědět, popřípadě se začít tomuto sportu věnovat. Konají se také městské, národní a regionální šampionáty pro děti. (osobní sdělení, 7. března, 2019).

Dále trenér Jerome D. uvádí, že licenci jako trenéři potřebují pouze pokud by trénovali tým až na evropském šampionátu. Jinak se konají kurzy trenérů pro začátečníky. Loni se konaly dva kurzy s 18 účastněných. Jako finanční zdroj volejbalu sedících v Maďarsku je Maďarská volejbalová federace a Paralympijské hnutí (osobní sdělení, 7. března, 2019).

6.2.6 Chorvatsko

Dalším státem, kde najdeme sport volejbalu sedících je Chorvatsko. Hráč za Chorvatský národní tým a zároveň sportovní klubový ředitel a projektový manažer Ivan C., mi popsal jejich tréninková cvičení, soutěže a účast na nich.

Ivan C. popisuje, že se jejich tréninky konají 2x týdně, zároveň mají přístup do tělocvičny, kde každý hráč může sám posilovat a trénovat podle sebe a to zadarmo. Proto někteří z hráčů trénují 2x a někteří i 7x v týdnu. Národní tým hrající za Chorvatský stát se se všemi hráči účastní tréninkových kempů, která se konají jednou měsíčně po dobu jednoho víkendu, tedy od pátku do neděle. Jedná se pouze o hráče, kteří hrají za národní tým. Zároveň, tento národní tým mívá své pravidelné soustředění, které se koná na pobřeží Jadranu po dobu 5 dnů, kde se seje kolem 25 bývalých a současných hráčů (osobní sdělení, 12. března, 2019).

Hráč Ivan C. sděluje, že se v Chorvatsku nachází kluby, kterých se mohou účastnit muži i ženy dohromady, ovšem sám Ivan C. preferuje tréninky zvlášť, jelikož týmy musí být na zápasy sehrané a také tam jsou patrné rozdíly, jak ve výšce sítě, tak v intenzitě hry a stylu. Národní tým, kde Ivan C. hraje je složen a určen pouze po muže. Také se v národním týmu nachází pouze jeden hráč bez tělesného postižení. Podobně to mívají ostatní kluby, kdy je z 95 % účastněných hráčů s tělesným postižením. Celkově se v Chorvatsku nachází 13. klubů (osobní sdělení, 12. března, 2019).

System her Ivan C. popisuje, že jsou v Chorvatsku rozděleni do 3 geografických divizí. V těchto divizích hrají první část sezony, což je od září do ledna, poté se koná druhá část zápasu, kde 6 nejlepších týmů v zemi hraje o titul šampionátu. Mezitím zbytek týmů hrají o 7.-13. místo. Tato druhá část sezony se hraje od února do května. Také jednou za rok se všechny týmy scházejí na víkend si zahrát o chorvatský pohár. Vyberou se týmy ve 4 skupinách a nejlepší týmy ze skupinové fáze hrají semifinále a poté finále poháru. K tomu obvykle dochází na konci roku, a to v listopadu nebo v prosinci (osobní sdělení, 12. března, 2019).

Hráč Ivan C. dále sděluje, že klub, za který hraje, IOK „Záhřeb“, vždy soutěžil v mezinárodních soutěžích pořádaných společností Paravolley Europe (předtím, než se jmenoval ECVD) v Euro League a EuroCup a dalších mezinárodních turnajích, které nebyly oficiálními turnaji v rámci Paravolley Europe. Jsou pravidelnými soutěžícími v silných mezinárodních soutěžích v Bosně a Hercegovině a Německu, ale účastní se také novějších turnajů, pokud mají na to dostatek financí, která probíhají v České republice, Francii, Itálii atd. (osobní sdělení, 12. března, 2019).

Pro nábor dalších hráčů volejbalu sedících Ivan C. a další spoluhráči, oslovují osoby většinou na Záhřebských ulicích a okolních měst. Pokud spatří osobu s viditelným tělesným postižením, zastaví jej a osobně se zeptají, zda by se nechtěl připojit ke komunitě volejbalu v sedě, nebo si aspoň přijít tento sport zahrát. Tuto informaci mi Ivan C. sdělil s poznámkou, že si opravdu nedělá legraci a osoby na ulicích tímto způsobem oslovuje (osobní sdělení, 12. března, 2019). Myslím, že to je záslužný a hezký přístup, jak přibírat další hráče do tohoto sportu, se kterým bych mohla jen souhlasit. Oslovené osoby na ulicích to může potěšit a možná je právě tento sport začne bavit.

Co se týče trenérství a licence pro trénování sportovců s tělesným postižením, Ivan C. sděluje, že trenéři a další pracovníci pohybující se okolo sportu s tělesným postižením musejí získat nějaká potvrzení a to buď, prostřednictvím vystudované školy, nebo splněním specializovaných kurzů, které organizuje paralympijský výbor nebo jiný správní orgán (osobní sdělení, 12. března, 2019).

Posledním sdělením Ivana C. je jejich systém financování. Národní tým je financován paralympijským výborem a kluby musí najít vlastní finanční prostředky. V IOK „Záhřebu“ se financují prostřednictvím projektů, které píšou a aplikují na místní struktury (financování měst, vládní financování a financování EU). Právě teď mají 6 aktivních projektů, jejichž prostřednictvím získávají finanční prostředky ve výši více než 300 000 EUR, a čekají na 2 další finanční prostředky EU, které, doufajíc dostanou, aby mohli jejich sportovcům nabídnout pracovní místa a vytvořit nové projekty či nová pracovní místa a zaplatili také profesionální volejbalisty (osobní sdělení, 12. března, 2019).

6.2.7 Itálie

Za Itálii mi odepsal týmový manažer Massimo B., který uvádí, že se v jeho týmu nachází 10 hráčů, kteří trénují obvykle 2x týdně. Jsou součástí volejbalového klubu ASD Pallavolo Missaglia, který zahrnuje tréninky volejbalu sedících. Tým je sestaven z mužů i žen a z toho se jedná o 4 hráče s tělesným postižením, 2 muži a 2 ženy (osobní sdělení, 18. března, 2019).

Massimo B. informuje, že v Itálii jsou samostatné národní mistrovství mužů a žen. Ale jsou tam také některé smíšené turnaje organizované územními výbory. V roce 2019 vstoupilo do Italského šampionátu 18 mužských a 12 ženských týmů. Tým Massima vyhrál šampionát mužů v roce 2017 (osobní sdělení, 18. března, 2019).

Co se týče náboru nových hráčů, Massimo B. líčí, jak není snadné najmout nové sportovce. Většinou se v jejich případě jedná o propagační akce a mediální a sociální kanály.

Snaží se také kontaktovat specializované kliniky pro osoby s tělesným postižením. Dále také Massimo B. uvádí, že pro Itálii je nutné se zúčastnit specializovaného kurzu, kdy účastník na konci získá kvalifikaci trenéra pro volejbal v sedě. Způsob financování je podobný jako u většiny klubů. V Itálii musí kluby volejbalu sedících najít svůj systém financování samy. Národní týmy jsou financovány Italskou volejbalovou federací (osobní sdělení, 18. března, 2019).

6.2.8 Dánsko

Další odpovědí byl hráč Lykke Ch. ze státu Dánska. Lykke hraje za tým Lavia Copenhagen, kdy se jejich tréninky konají jednou týdně. Těchto tréninků se účastní okolo 14-15 hráčů s jedním trenérem. Jejich tým je sestaven smíšeně muži i ženy a osoby s tělesným i mentálním postižením. Co se týče kempů či soustředění v Dánsku, žádných se neúčastní, jelikož existuje pouze jeden tým a jeden tým, který je stále na cestách, protože se účastní jako tým soutěžící za Dánsko. Proto se v této zemi nekonají žádné národní soutěže. Pravidelně je Dánský tým spoluúčastníkem na každoroční mezinárodní soutěži Copenhagen a zároveň se účastní mezinárodních turnajů v Německu a Anglii (osobní sdělení, 12. března, 2019).

Lykke Ch. sděluje, že volejbal sedících spolupracuje s jejich organizací Dánské obrany pro zraněné vojáky, kde se většinou osoby s tělesným postižením dozví o tomto sportu. Co se týče trenérů, v Dánsku není nutno mít licenci pro tréninky a neprobíhají zde žádné kurzy trenéra pro specifické sporty. Klub je financován vládou, ale každý z účastněných hráčů si musí svůj klub sám každoročně platit (osobní sdělení, 12. března, 2019).

6.2.9 Belgie

Trenér Pol de S. z Belgie uvádí, že jejich tréninky se konají každou středu večer, kde pravidelně dochází pouze 8-9 hráčů. Hrají smíšeně, jak osoby s tělesným postižením a osoby bez, tak i ženy a muži dohromady. Jsou součástí týmu v pravidelném volejbalovém klubu v Belgii a jsou součástí Belgické federace Volley Vlaanderen. Mají 10 členů, kteří pravidelně navštěvují tréninky a to 6 osob s postižením a 4 bez. Celkově se v Belgii nachází pouze 3 týmy. Hráče se snaží sehnat díky různým propagačním letákům, v různých zařízeních pro osoby s tělesným postižením a také oslovují studenty (osobní sdělení, 13. března, 2019).

Co se týče soutěží, Pol de S. mi oznámil, že se třemi vlámskými kluby pořádají pravidelně každý rok zápasy, s ostatními kluby z Nizozemska a Francie (osobní sdělení, 13. března, 2019).

Jako trenér Pol de S. v současnosti v Belgii žádnou licenci nepotřebuje. Avšak v roce 2016 absolvoval kurz pro Paravolleyball kouče v Lucembursku (osobní sdělení, 13. března, 2019).

Dále Pol de S. popisuje, že jako finanční podpora jejich klubu přichází od Vlámské organizace pro osoby s postižením. V Belgii mají díky systému komunit několik federací vlámských, francouzských a národních volejbalů. Také 3 federace pro osoby s postižením vlámské, francouzské a národní. Momentálním problémem je komunikace federací, kteří mají hlavní roli ve fungování tohoto sportu. Probíhají nadále schůze, kde se rozhodují, jakou strategii vytvořit pro lepší podporu a rozvoj volejbalu sedících (osobní sdělení, 13. března, 2019).

6.2.10 Nizozemsko

Nizozemský trenér Pim S. uvádí, jakým způsobem probíhají tréninky v jejich zemi. Konají se pravidelně každý pátek, a to dvě hodiny odpoledne, po večeři další dvě hodiny večer. Tým, který trénuje právě Pim, popsal, že se také dvakrát ročně účastní soustředění, která se konají především v zahraničí. Jako trenér volejbalu sedících sděluje, že není třeba mít v Nizozemsku jakoukoliv licenci pro trénování (osobní sdělení, 13. března, 2019).

Trenér Pim S. říká, že v Nizozemsku existuje klubový systém soutěží a hráči mohou hrát smíšeně, osoby s tělesným postižením a osoby bez. Hrají však odděleně muži a ženy, mají sestavené týmy, která se účastní národních soutěží. Jejich soutěžní systému v Nizozemsku probíhá tak, že se konají národní soutěže, která jsou rozdělena do tří úrovní. Na mezinárodních soutěžích se hráči hrající za tento stát účastní jen zřídka. Celkově se v Nizozemsku nachází kolem 15 klubů, kde se hraje volejbal sedících (osobní sdělení, 13. března, 2019).

Jak to bývá i v jiných zemích uvádí Pim S., že problémem je nábor nových hráčů a jejich účast. S touto problematikou se snaží vypořádat a najít řešení. Co se týče financování, hráči si za svou účast musí hradit vše, včetně výletů a soustředění, kterých se účastní. Nizozemský národní tým je však financován z Nizozemské volejbalové federace Nevobo a z Národního paralympijského výboru (osobní sdělení, 13. března, 2019).

6.2.11 Ukrajina

Ze státu Ukrajiny mi odepsala Alyosha Ch., díky které jsem získala informace o volejbalu sedících z Ukrajinského klubu Dnipro.

Alyosha Ch. popisuje, že jejich tréninky probíhají 3 – 4x týdně. Tréninku se účastní 6-8 hráčů, a to smíšeně muži i ženy, z toho se většinou, i v ostatních klubech, jedná o osoby s tělesným postižením. Tým, za který hraje Alyosha, se neúčastní žádných kempů či soustředění. To platí pouze pro hráče hrající za národní tým (osobní sdělení, 16. března, 2019).

Hráčka Alyosha Ch. také uvádí, že se v Ukrajině koná kromě klasického volejbalu sedících, také beach volejbal sedících, kdy se ve městě Dnipro konají turnaje za účasti hráčů 3 na 3. Dále probíhají v Ukrajině klasické zápasy skupin o první místa na stupni vítězů. Národní tým se účastní Lipského poháru, a rádi by se účastnili turnajů v Praze. Bohužel na to prozatím nemají dostatek finančních prostředků. V Ukrajině se dříve nacházelo 8 klubů, momentálně, po válečném konfliktu na východě, jsou kluby pouze 3. Tyto kluby jsou financovány díky Národnímu paralympijskému výboru a také pokud se najdou sponzoři pro daný klub či dotace (osobní sdělení, 16. března, 2019).

Co se týče náboru osob, do tohoto sportu, Alyosha Ch. především oslovuje osoby na ulicích, informuje ostatní na sociálních sítích, volá do různých zařízení, která pečují o osoby se zdravotním postižením a hledá hráče přes přátele (osobní sdělení, 16. března, 2019).

Také jako trenér Alyosha Ch. popisuje, je nutností mít jakoukoliv licenci pro trénování daného sportu. V Ukrajině proto existují studia. Specializované kurzy jako takové v tomto státě nenalezneme (osobní sdělení, 16. března, 2019).

6.2.12 Brazílie

Po pátrání osob mimo Evropu, jsem zkoušela především facebookovou stránku, kde mi jako první odpověděl hráč jménem Frederico S., který se volejbalu sedících věnuje už několik let. Frederico mi popsal jeho zkušenosti s tímto sportem, a to jaký herní systém v Brazílii mají.

Frederico S. uvádí, že hraje za tým jménem Corinthians/TOTVS, tým ze Sao Paulo. Trénují 4x týdně a účastní se dvou šampionátů za rok, kde hrají proti dalším týmům z Brazílie. V Brazílii se nachází 16 mužských a 6 ženských týmů. Nejlepším a nejúspěšnějším je považován tým právě Corinthians/TOTVS, který má mnoho úspěchů, jako jsou na příklad vítězství na světovém šampionátu volejbalu sedících, paraguayský šampion nebo mistři mezinárodního turnaje, kde tento tým zvítězil ne jednou (osobní sdělení, 24. února, 2019).

Kromě toho se Frederico S. představil jako hráč s mnoha úspěchy, jako na příklad nejlepší smečář volejbalu sedících v Riu roku 2016, nejlepší hráč v Parapan v Torontu roku

2015 a 2x vyhlášen nejlepším hráčem v Brazílii roku 2016 a 2017 (osobní sdělení, 24. února, 2019).

Včetně uvedeného týmu mi Frederico S. představil další, kterými jsou Ipp Curitiba, Vasco da Gama, Barueri, Peruíbe, Pará, Osasco a další. Každý tým má kolem 16 hráčů mužského zastoupení a 14 žen (osobní sdělení, 24. února, 2019).

Dále Frederico S. popisuje, že klasifikace v Brazílii je stejná jako všude jinde. Hrají hráči jak bez tělesného postižení, tak sportovci, kteří mají vrozené nedostatky nebo získali určité omezení prostřednictvím úrazů díky intenzivnímu trénování či nehodám. Sám Frederico popsal, že má minimální zranění jeho levého kolene, které se zdá být na první pohled naprosto v pořádku (osobní sdělení, 24. února, 2019).

6.2.13 Egypt

Informace mi tentokrát poskytl prezident paralympijského výboru pro Egypt Dr. Hayat K. za Egyptský národní tým.

Hayat K. uvádí, že jejich tréninky se konají většinou po celý týden tak, že mívají pouze dva dny v týdnu volno. Za národní tým hraje 17 hráčů, ale v klubech je hráčů stovka. Tréninky bývají a mohou být smíšeně muži i ženy, ale soutěže se konají pouze odděleně. Mezi hráči se nenachází hráči bez tělesného postižení, zaměřují se pouze na osoby se specifickými potřebami. Trenéři, rozhodčí a klasifikátoři jsou posíláni také mimo zemi na kurzy, které nabízí ParaVolley. Takže licenci jako takovou mít musí (osobní sdělení, 14. března, 2019).

Hayat K. uvádí, že kluby mají po celý rok místní turnaje. V těchto soutěžích se účastní 22 klubů. Systém bývá takový, kdy kluby hrají proti sobě a poté jsou první tři odměněny na stupni vítězů. Z těchto turnajů je také vybráno národní družstvo. Egyptský národní tým soutěží v mistrovství Zonal, mistrovství světa, mezikontinentálním mistrovství a účastní se na finálních paralympijských hrách (osobní sdělení, 14. března, 2019).

6.2.14 USA Severní Karolína

Na základě emailové odpovědi od trenérky Jenny H., máme informaci ohledně trénování a sportu volejbalu sedících v americkém státě Severní Karolína.

Jenna H. popisuje jejich tréninky, které jsou rozděleny na trénování dospělých a mládeže. Dospělí trénují dvakrát měsíčně po dobu 2,5 hodiny v měsících září až květen, na těchto tréninků je přes 25 účastníků. Mládež má své tréninky jednou měsíčně po dobu 1,5 hodiny v měsících září až květen, na které dochází přes 20 účastníků. Hrají smíšeně muži i

ženy a velkou část účastníků tvoří také váleční veteráni, kteří mají nějaká tělesná postižení (osobní sdělení, 20. března, 2019).

Co se týče sportovních soutěží mi Jenna H. popsala, že se bohužel jedná o podpůrný program bez mála finančních prostředků. Z tohoto důvodu si sami domluvili vlastní soutěže ve svém státě. V březnu pořádají každoroční akci jejich vlastních volejbalových týmů, kde mládež bojuje proti dospělým vojenským veteránským týmům. Cestují také z města do jedné soutěže v Hampton, VA, aby soutěžili s ostatními týmy (většina zraněných bojovníků), tato soutěž se koná v dubnu (osobní sdělení, 20. března, 2019).

Pro získání nových hráčů sdělila Jenna H., že spolupracují s vojenskou nemocnicí, kde se lidé mohou dozvědět o tomto sportu. Také tam používají tento sport jako rekreační program pro všechny osoby. Co se týče trenérské licence Jenna H. uvádí, že má všeobecnou licenci jako trenér volejbalu, a to je vše, co potřebuje ke svému trénování, protože nejsou specializované třídy, které nabízejí tento typ programu, jelikož se neúčastní větších mezinárodních soutěží. Proto k nim pozvali odborníky z jejich paralympijského programu USA, aby přišli do jejich tělocvičny a pomohli s trénováním (osobní sdělení, 20. března, 2019).

Dle Jenny H. USA Volejbal financuje především jejich paralympijské týmy v USA. Jennin tým financuje místní klub filantropický jako služba místní komunitě. Dělají to proto, aby podpořili rozmanitost ve sportu a vytvořili ho přístupnější pro mládež a dospělé, kteří mají tělesné postižení (osobní sdělení, 20. března, 2019).

6.2.15 USA Florida

Z Floridy mi odepsal Heather B., který popisuje jejich tréninky, konající se jednou až dvakrát týdně, a to hlavně před turnajem. Jejich tým zastupují muži i ženy, hráčů je pouze 8 a z toho 6 osob má tělesná postižení. Kempy na Floridě žádné nemívají (osobní sdělení, 21. března, 2019).

Heather B. popisuje, že v květnu se vždy zúčastní jednoho turnaje na Mistrovství USA ve volejbale sedících. Ten mívá klasicky 8-10 týmů v divizi. Jedná se o dvoudenní turnaj skládající se z Pool Play na 1. den a finálního turnaje na 2. den (osobní sdělení, 21. března, 2019).

Dále Heather B. sdělil, že od trenérů se vyžaduje, aby absolvovali minimální školení s názvem IMPACT. To je standard pro všechny volejbalisty USA, ať už se jedná o halový nebo plážový volejbal (osobní sdělení, 21. března, 2019).

Heather B. informoval, že je tento tým financován prostřednictvím floridského regionu volejbalu USA. Dostávají dary, stejně jako granty z USA k použití na vojenské veterány, kteří mají zájem účastnit se sportu volejbalu v sedě (osobní sdělení, 21. března, 2019).

7 ZÁVĚRY

Tato bakalářská práce se zabývala analýzou vzdělávání trenérů a trénování v České republice a v zahraničních státech. Jak bylo již zjištěno, sport volejbalu sedících se v Evropě nachází ve většině států Evropy. Volejbal v sedě je rozšířen také mimo Evropu, ovšem popsat jsem mohla pouze ty, u kterých mi byly k dispozici informace na základě odpovědí osob trénujících a hrajících tento sport.

Nejvíce informací jsem získala díky trenérky Kristýny K., která mi přeposlala kontakty dalších trenérů z různých zemí. Zároveň mi nabídla, abych se osobně účastnila jejich tréninku v Praze. Nabídku jsem přijala, a tak měla možnost tento sport lépe poznat.

Co se týče kontaktovaných osob, v každé zemi se nachází malé odlišnosti, a to jak v počtu klubů a hráčů, tak ve financování tohoto sportu a účasti na světových šampionátech a také odlišnosti pro trenéry, zda mohou trénovat bez licencí či nějakých kurzů, nebo naopak státy, kde je to pro trénování volejbalu sedících nutností. Někdy mi ovšem nebyly poskytnuty odpovědi na všechny otázky.

Výzkumnými otázkami, jaká je účast týmů daných zemí na různých soutěžích a otázka, jak probíhají tréninky v dané zemi, zde rozumíme otázky, kdo se tréninků účastní, zda se jedná o osoby s postižením i bez, zda hrají smíšeně muži i ženy, a kolik hráčů a týmů se v uvedené zemi nachází, se ze zjištěných výsledků zdá být největším poskytovatelem informací trenér ze státu Chorvatska. Z tohoto vyplývá, že se Chorvatsko aktivně účastní různých šampionátů a je v této zemi dostatečně podporován, to se také týká otázky na způsob jejich tréninků a náročnosti, kdy trenér uvádí největší aktivitu hráčů, kteří mohou trénovat i každý den díky prostoru v posilovně. Zbytek uvedených států se účastní mezinárodních soutěží, kromě Belgie, která pořádá pouze své vlastní soutěže a není členem ParaVolley, avšak přátelských utkání mimo svůj stát se účastní. Své domácí soutěže pořádají všechny uvedené státy a dá se říct, že každý z nich má vytvořen národní tým účastníci se soutěží mimo svou zemi.

Na otázku ohledně počtu hráčů, se ve většině států nachází kolem 10-20 týmů, avšak to neplatí pro Belgie a Ukrajinu, kde jsou týmy 3 a dále Dánsko, kde se nachází pouze jeden tým. Zde mohu zařadit i Českou republiku, kde máme týmy pouze 2. Pokud se jedná o týmy účastníci se mezinárodních soutěží, jsou rozděleny na muže a ženy, což uvádí například kouč z Nizozemska a také Chorvatska, kde trenér vysvětluje, že je tomu tak kvůli odlišnostem v hracím poli, avšak klasických tréninků, uvádí většina dotazovaných, se účastní obě pohlaví. Většina států dále uvádí, že se tréninků a soutěží účastní také osoby bez tělesného postižení,

kromě státu Egypt, kde trenér popisuje, že je sport určen pouze pro osoby se specifickými potřebami.

Na otázku, jaké jsou náležitosti pro vzdělání a funkci trenéra v dané zemi, odpověděly všechny státy stejně, pokud se chtějí se svým týmem účastnit mezinárodních soutěží, kde jsou zařazeny do ParaVolley, by trenéři měli mít absolvován kurz, který jim organizace sama nabízí. Pro však domácí soutěže, uvádí většina států, že licence stačí klasická pro trenérství sportu, nebo vystudovaná škola, jak již uvádí trenér například v Ukrajině nebo Maďarsku. Ze zjištěných států díky informacím osobních rozhovorů osob, můžeme mluvit o Chorvatsku, kde je potřeba mít licenci, či vystudovanou školu, určenou pro práci osob s tělesným postižením.

Co se týče otázky, jak je tým finančně podporován, probíhá to v každém z uvedených států podobně. Financovány bývají obzvláště týmy cestující mimo svou zemi, tedy týmy účastníci se mezinárodních soutěží a hrajících v ParaVolley. Osoby, které nehrají za svůj národní tým, si většinou musejí hradit své tréninky sami, avšak většina dotazovaných uvádí podporu státních sportovních organizací. Od toho se odvíjí, zda se mohou účastnit nějakých soustředění, což byla také jedna z uvedených otázek ankety. Těchto soustředění se účastní týmy z Francie, Německa, Maďarska, Nizozemska a Ukrajiny, kde se soustředění účastní zejména národní týmy. Tým například z Itálie si musí hledat sám svůj zdroj financí, nebo také Ukrajina, kde je tato podpora sportu také omezena. Jde hlavně o aktivitu trenérů a podílejících se osob ve svých klubech. Hledání si finančních zdrojů může být složité a komplikované, a proto mohou pomoci různé projekty a aktivity k získání aspoň malého množství financí pro podporu tohoto sportu, které nám nejvíce popisuje trenér z Chorvatska.

8 SOUHRN

Tato bakalářská práce s názvem Analýza systému fungování vzdělání, tréninků, soutěží a financování klubů volejbalu sedících u nás a ve světě, měla za cíl zjistit, jak tento sport funguje u nás, v jiných zemích v Evropě a ve světě. Získat tyto informace mi poskytla především emailová adresa hráčů a trenérů, které jsem kontaktovala a následně jejich zaslání odpovědi pak v této práci sepsala.

Má práce je rozdělena do kapitol a podkapitol. Nejprve jsem se věnovala informacím týkajících se tohoto sportu, tedy historií, pravidly a organizacemi podporující volejbal sedících. Dále přichází můj vlastní výzkum, kde na začátek popisuji volejbal sedících u nás a následně státy v Evropě. Poté popisuji tento sport v zahraničí, mimo Evropu. V těchto informacích se nachází počty klubů a hráčů, jejich účasti na sportovních soutěžích, oslovování dalších hráčů, aby se účastnili tohoto sportu, dále zda trenér potřebuje licence či jiná povolení tento sport řídit a v poslední řadě financování sportu volejbalu sedících daného týmu.

9 SUMMARY

This Bachelor's thesis "Analysis of the functioning educational, training, competition and club funding systems of sitting volleyball in the Czech Republic and the World" has the goal to find out how this sport works on the state, European and global levels. I got all this information mainly thanks to the e-mailing the players and trainers of the sitting volleyball.

My thesis is separated into chapters and subchapters. Firstly I was taking my time on summarizing up the information about this sport's general information, history, rules and organizations supporting the sitting volleyball. After all this, There comes my research, where I firstly describe sitting volleyball in the Czech Republic and afterward the sitting volleyball in Europe and out of Europe. In this information is a statistic about the number of sitting volleyball clubs, players, participation on the competition, approaching other players to compete also if the trainer needs licenses or any other permissions to run this sport and finally the funding of sitting volleyball for exact teams.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- Buchtel, J. (2006). *Teorie a didaktika volejbalu*. 192. Praha, Česká republika: Univerzita Karlova.
- Dařová, D., Čichoň, R., Švarcová, J., & Potměšil, J. (2008). *Klasifikace pro výkonnostní sport zdravotně postižených*. Praha, Česká republika: Univerzita Karlova.
- Dařová, K., Majorová, S., Sobotková, I., Krejčík, P. & Diepoldová, T. (2016). *Medicina Sportiva Bohemica et Slovaca, Zdravotní rizika vrcholového sportu jedinců s tělesným postižením*, 25(4), 157-165.
- Dungl, P. (2005). *Ortopedie*. Praha, Česká republika: Grada Publishing, 1273.
- European Paralympics Committee: *About us*. Retrieved 19. 2. 2019 from the World Wide Web: <https://www.europaralympic.org/about-us>
- Kalfar, M. (2014). Aplikované Pohybové Aktivity v Teorii a Praxi, *Volleyslide*, 5(1), 15-16.
- Kučera, M. & Dylevský, I. (1999). *Sportovní medicína*. Praha: Grada Pub., 280 p.
- Kudláček, M., (2007). *Aplikované pohybové aktivity pro osoby s tělesným postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 124.
- Kříž, J. & Hlinková, Z. (2016). *Neurorehabilitace senzomotorických funkcí po poranění míchy*. Česká a Slovenská Neurologie a Neurochirurgie, 79(4), 378-394
- Medlíková, O. (2010). *Lektorské dovednosti-Manuál úspěšného lektora*, Praha Česká republika: Grada Publishing, a. s.
- ParaVolley Europe: *Development*. Retrieved 17. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://www.paravolley.eu/dev-dep/>
- Paralympics Movement: *Sitting volleyball classification*. Retrieved 10. 3. 2019 from the World Wide Web: <https://www.paralympic.org/sitting-volleyball/classification>
- Šišková, D. (2011). Dětská mozková obrna. *Revision.*, 14(4), 127-132.
- Šnajdarová, H. (2007). *Bezbariérové stavby*, Brno Česká republika: ERA group, spol. s.r.o.
- Volejbal sedících v ČR: *O projektu*. Retrieved 18. 2. 2019 from the World Wide Web: <http://volejbalvsede.cz/o-projektu/>
- Volejbal sedících v ČR: *O sportu*. Retrieved 19. 2. 2019 from the World Wide Web: <http://volejbalvsede.cz/o-sportu/>
- Volleyball Australia: *D-Volley*. Retrieved 19. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://www.volleyballaustralia.org.au/page/d-volley>
- World ParaVolley: *Classification*. Retrieved 20. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://www.worldparavolley.org/classification/>

World ParaVolley: *Governanace*. Retrieved 18. 3. 2019 from the World Wide Web:
<http://www.worldparavolley.org/about-us/governance/>

World ParaVolley: *Membership*. Retrieved 24. 3. 2019 from the World Wide Web:
<http://www.worldparavolley.org/about-us/membership/>

World ParaVolley: *Objectives and mission*. Retrieved 20. 3. 2019 from the World Wide Web:
<http://www.worldparavolley.org/foundation/objectives-and-mission/>

World ParaVolley: *Official sitting volleyball rules*. Retrieved 21. 2. 2019 from the World Wide Web:
<http://www.worldparavolley.org/wp-content/uploads/2015/02/A.1-Sitting-Volleyball-Rules-2013-2016-w-diagrams-guidelines.pdf>

World ParaVolley: *Sitting beach volleyball*. Retrieved 21. 3. 2019 from the World Wide Web:
<http://www.worldparavolley.org/disciplines/sitting-beach-volleyball/>

World ParaVolley: *Sitting beach volleyball*. Retrieved 18. 3. 2019 from the World Wide Web:
<http://www.worldparavolley.org/rankings/beach-sitting-volleyball/>

World ParaVolley: *Standing beach volleyball*. Retrieved 21. 3. 2019 from the World Wide Web:
<http://www.worldparavolley.org/rankings/beach-standing-volleyball/>

World ParaVolley: *Standing volleyball*. Retrieved 17. 3. 2019 from the World Wide Web:
<http://www.worldparavolley.org/rankings/standing-volleyball/>

World ParaVolley: *World ParaVolley Courses*. Retrieved 21. 3. 2019 from the World Wide Web:
<http://www.worldparavolley.org/world-paravolley-courses/>